

PRIVREDNA
KOMORA
SRBIJE

CEVES
CENTAR ZA VISOKE
EKONOMSKE STUDIJE
CENTER FOR ADVANCED
ECONOMIC STUDIES

AGROBIZNIS

SEKTORSKI PREGLED OKTOBAR 2016.

U FOKUSU

Monsanto i Microsoft partnerstvo za ulaganje u nove tehnologije

Korporacije Microsoft i Monsanto objavile su partnerstvo za investiranje u agrotehnoške startup kompanije u Brazilu. Monsanto će dati čak 92 m \$ fondu kojim upravlja Microsoft, gde će se procenjivati ideje za nove digitalne alate koji se mogu primeniti u poljoprivrednoj proizvodnji. Ova inicijativa je samo deo globalnog trenda potrage za idejama da se nove digitalne tehnologije iskoriste za poboljšanje poljoprivredne proizvodnje.

Izvoz mesa u Rusiju manji za 90%

U prvih osam meseci ove godine na rusko tržište isporučeno je svega 1.598 t mesa ukupne vrednosti 2,4 m EUR, što je čak 90% manje nego u istom periodu 2015. godine. Osnovni razlog ovog pada je visoka cena mesa, odnosno visoki troškovi transporta za domaće proizvođače koji su posledica nemogućnosti prevoza svinjetine preko EU (zbog vakcinacije protiv svinjske kuge). Sve do 2014. godine Srbija nije izvozila meso u Rusiju, a prilika je nastala sredinom iste godine i trajala do novembra 2015. godine, glavni faktor je bila depresijacija rublje koja je pomogla konkurentnosti domaćih proizvođača u odnosu na druge izvoznike na rusko tržište, kao i sankcije koje je uvela EU. Najveći faktor u slabljenju izvoza je znatno jačanje ruske domaće proizvodnje.

Cenovni mehur belog luka u Kini

Cene belog luka u Kini, inače najvećeg svetskog proizvođača sa ukupnim udelom u izvozu od oko 80%, skoro su se udvostručile u tekućoj godini. Uzrok su loši vremenski uslovi i nalet špekulativnih kupaca. Cena je počela da raste krajem 2015. godine kada su teške kiše, zatim sneg, oštetile usev namenjen za žetvu ove godine. Pored manje ponude, veliki uticaj ima i uliv špekulanata prouzrokovan naporima da se stabilise berza akcija krajem prošle godine. Uvedena ograničenja na trgovinu akcijama uzrokovala su nalet investiranja u tržišta roba.

Pritisak na cene maslinovog ulja

Od svog 18-godišnjeg maksimuma, 5.886 \$/t, koje su dostigle prošle godine, cene maslinovog ulja su se spustile, na nivo od 3.980 \$/t, sa porastom zaliha od 28%. Međutim, po predviđanjima Međunarodnog Saveta za Maslinovo ulje (IOC) za sezonu 2016/17 očekuje se pad proizvodnje za 7% i cene su već počele da odražavaju očekivani nedostatak ponude. Najveći svetski proizvođači su Španija, Italija i Grčka, a samo Španija je najveći proizvođač sa nešto ispod pola ukupne svetske proizvodnje.

U zapadnoj Srbiji počela berba jabuka

Očekuje se da će ukupan rod biti preko 350.000 t. Usled ravnomerno raspoređenih padavina kvalitet zelene sorte greni smit je izuzetno visok, prva klasa čini oko 95% roda. Ipak potražnja i cena ove sorte je niska, dok je sorta ajdared najtraženija i gotovo kompletan rod bi mogao da završi na ruskom tržištu. Prodajna cena greni smit sorte za otkup prve klase je 40din po kilogramu, dok je druga klasa između 28 i 30 RSD. Povoljnu šansu za izvoz ajdared sorte u Rusiju daje činjenica da su najveći evropski proizvođači (Poljska, Italija) odustali od ove sorte. Jabuka se gaji na oko 24.000 ha u Srbiji, a prosečna godišnja proizvodnja u protekle tri godine iznosila je 300.000 t.

GLOBALNO I DOMAĆE TRŽIŠTE

Nivo cena prehrambenih proizvoda bio je viši za 0,7% u oktobru u odnosu na septembar

Kada se posmatra isti period prošle godine cene su više za 9,1%. Sem kratkotrajnog pada cena u julu opšti nivo cena je u kontinuiranom porastu tokom 2016. godine. Tokom oktobra oštri skok beleže cene šećera i mlečnih proizvoda, dok žitarice beleže umeren rast. U isto vreme oštri pad zabeležen je u cenama ulja i mesa.

Porast cena žitarica u oktobru je prvi zabeležen mesečni rast posle tri meseca pada cena

Cene su više za 1% u odnosu na septembar, ali 9,6% niže nego u istom periodu prošle godine. Iako su žetve i slaba potražnja uticali na nisku cenu pirinča, cene pšenice bile su više u najvećoj meri zbog smanjivanja zaliha visoko kvalitetne pšenice. Cene kukuruza su takođe bile u porastu uglavnom zbog povećanog obima trgovanja u SAD.

Svetske cene mesa manje su za 1% u oktobru u odnosu na prošli mesec

Pad u izvoznim cenama svinjskog mesa iz EU, koji je proistekao iz viška ponude i manjka uvozne tražnje iz Kine, bio je glavni uzrok pada opšteg nivoa cena mesa. Dodatno, cene govedine iz Okeanije nastavile su svoj pad pod uticajem manje tražnje za uvozom iz SAD usled povećanja domaće proizvodnje. Nasuprot tome, ovčije meso iz Okeanije je dostiglo najviši nivo cena u protekle dve godine zbog smanjenog outputa u Australiji i Novom Zelandu.

Cene mleka i mlečnih proizvoda beleže rast od 3,9% u oktobru u odnosu na septembar

Kotacije su bile više za gotovo sve mlečne proizvode, naročito kada je u pitanju puter gde su glavne determinante bile smanjene zalihe, održana interna tražnja u EU i rast kupovnog interesa od zemalja uvoznika. Cene sira su takođe ojačale, dok je u ceni mlečnog praha zabeležen umeren rast. Najveći uticaji na kretanje cena mlečnih proizvoda je mesečni pad proizvodnje u EU i niži output iz zemalja Okeanije. Očekivanja su da će nastupiti period smanjenih izvoznih kapaciteta i da će to uticati na dalji rast cena.

Cene šećera beleže šesti uzastopni mesečni rast

Rast cena u oktobru u odnosu na septembar je iznosio 3,4%. Izveštaji o padu proizvodnje u Indiji, drugog najvećeg svetskog proizvođača šećera, specifično u državi Maharaštra koja je najveći proizvođač u Indiji, pokazuju da će biti potreban uvoz kako bi se namirilo domaće tržište. Ova činjenica u kombinaciji sa izveštajima o nižim prinosima žetve u Brazilu, najvećeg svetskog proizvođača i izvoznika šećera, uticala je na porast cene šećera i ukazuje na mogućnost daljeg porasta tokom ove godine.

